



COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

SECȚIA A TREIA

CAUZA HORIA JEAN IONESCU contra României

(Cerere nr. 11116/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

31 mai 2007

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute de articolul 44 § 2 din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Horia Jean Ionescu contra României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția a treia), reunită într-un
complet format din:

D-l. B.M. ZUPANČIČ, *președinte*,

C. BÎRSAN,

D-nele E. FURA-SANDSTRÖM,

A. GYULUMYAN,

D-l. E. MYJER,

DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,

D-na I. BERRO-LEFÈVRE, *judecători*,

și D-l S. QUESADA, *grefier al secției*,

După ce a deliberat în camera de consiliu la 10 mai 2007,

A pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 11116/02) îndreptată împotriva României, al cărei cetățean, dl. Horia Jean Ionescu («reclamantul»), a sesizat Curtea la 6 martie 2002 în temeiul articolului 34 din Convenția de Protecție a Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului («Convenția »).

2. Guvernul român (« Guvernul ») a fost reprezentat de co-împuternicita sa, d-na Ruxanda Pașoi, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La 24 mai 2005, curtea a decis să comunice cererea Guvernului român. Prevalându-se de articolul 29 § 3 din Convenție, aceasta a decis că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

4. Reclamantul s-a născut în 1930 și domiciliază în București.

5. Tatăl reclamantului era proprietarul unui imobil constituit din trei apartamente, un garaj și un teren, situate în strada Ion Călin numărul 20 din București. În 1950 Statul a preluat posesia acestui imobil în temeiul decretului de naționalizare cu numărul 92/1950.

6. La 7 martie 1997, în temeiul dispozițiilor legii cu numărul 112/1995, societatea A., în calitate de administratoare a bunurilor Statului, a vândut soților D. apartamentul nr. 2 situat în imobilul aflat în litigiu pe care l-au ocupat ca locatari.

1. Acțiunea în revendicare

7. La 2 octombrie 1995, reclamantul, în calitate de moștenitor al tatălui său, a înaintat judecătoriei București o acțiune de revendicare imobiliară

îndreptată împotriva consiliului local al oraşului Bucureşti, menţionând că naţionalizarea a fost ilegală.

8. Prin hotărârea din 8 noiembrie judecătoria a respins acţiunea.

9. Printr-o sentinţă din 20 mai 1997, tribunalul municipal din Bucureşti a admis acţiunea. Tribunalul a dispus în temeiul decretului nr. 92/1950 că bunurile aparţinând anumitor categorii sociale au fost scutite la naţionalizare şi că tatăl reclamantului făcea parte din aceste categorii. Prin urmare tribunalul a considerat că naţionalizarea imobilului a fost ilegală şi a dispus ca consiliul local să-l restituie reclamantului.

10. În absenţa recursului părţilor această hotărâre a devenit definitivă.

11. Prin decizia din 25 mai 1998 primarul oraşului Bucureşti a cerut restituirea imobilului reclamantului. Procesul verbal care atestă primirea imobilului de către reclamant menţionează faptul că apartamentul numărul 2 al imobilului era ocupat de către soţii D., care îl cumpăraseră în temeiul dispoziţiilor legii nr. 112/1995.

2. Acţiunea în anulare a contractului de vânzare

12. La 20 septembrie 1998, reclamantul a introdus la judecătoria din Bucureşti o acţiune îndreptată împotriva municipalităţii bucureştene, împotriva societăţii A. şi împotriva soţilor D., în anulare a contractului de vânzare încheiat între aceştia din urmă. Reclamantul a menţionat că părţile

contractante erau de rea credință la încheierea contractului în măsura în care știau că acțiunea de revendicare era în curs.

13. Prin sentința din 2 mai 1999, judecătoria a respins acțiunea reclamantului, pe motiv că contractul nu avea o cauză ilicită în măsura în care, în momentul vânzării, apartamentul era în patrimoniul Statului. Judecătoria a validat contractul considerând că cumpărătorii au fost de bună credință la încheierea contractului și că reclamantul nu dovedise că ar fi informat cumpărătorii cu privire la acțiunea de revendicare care era în curs de judecată.

14. Prin hotărârea din 7 decembrie 1999, tribunalul municipal din București a dat curs apelului reclamantului și a trimis cauza spre rejudecare la judecătorie.

15. Prin hotărârea din 3 mai 2000, judecătoria a respins acțiunea reclamantului. Judecătoria a admis calitatea de proprietar al Statului și buna credință a cumpărătorilor la momentul încheierii contractului de vânzare. Judecătoria a apreciat că anularea ulterioară a titlului Statului a eșuat ca urmare a principiului protecției cumpărătorului de bună credință.

16. Tribunalul municipal din București a răspuns la recursul reclamantului prin hotărârea din 7 februarie 2001 și a confirmat hotărârea primei instanțe. Tribunalul a considerat că dovezile prezentate arătau că soții D. erau de bună credință la momentul încheierii și prin urmare contractul lor era valabil cu toate că respectivul contractul de vânzare fusese

încheiat în timp ce acțiunea de revendicare era în curs. Prin hotărârea definitivă din 19 aprilie 2001 curtea de apel din București a respins recursul reclamantului și a confirmat hotărârea dată în primă instanță.

3. Demersuri făcute în temeiul legii nr. 10/2001

17. La 3 octombrie 2001, reclamantul a înaintat o înștiințare la prefectura orașului București prin care solicita restituirea apartamentului nr. 2 din imobilul în litigiu, conform prevederilor legii nr. 10/2001.

18. La 4 iulie 2002, prefectura a retrimis cererea reclamantului la primăria orașului București care avea competența de a se pronunța asupra cererii în temeiul legii mai sus citate.

19. La 10 ianuarie 2006, la cererea reclamantului, primăria l-a informat că dosarul său era incomplet și că trebuia să aducă copiile anumitor documente. La data adoptării prezentei hotărâri cererea reclamantului nu a fost încă soluționată de autoritățile competente.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ APLICABILĂ

20. Prevederile legale și jurisprudența internă pertinente sunt descrise în hotărârile *Străin și alții contra României* (nr. 57001/00, §§ 19-26, 21 iulie 2005), *Păduraru contra României* (nr. 63252/00, §§ 38-53, 1 decembrie 2005), *Porteanu contra României* (nr. 4596/03, §§ 23-25, 16 februarie 2006) și *Radu contra României* (nr. 13309/03, §§ 18-20, 20 iulie 2006).

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCAREA REPETATĂ A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL Nr. 1

21. Reclamantul susține că i-a fost încălcat dreptul la respectarea bunurilor având în vedere imposibilitatea de a se folosi de apartamentul al cărui proprietar fusese recunoscut printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă, imposibilitate ce decurgea din vânzarea apartamentului de către Stat terților care l-au ocupat ca locatari. Reclamantul invocă articolul 1 din Protocolul nr. 1, care este formulat astfel:

« Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât din motive de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și principiile generale de drept internațional.

Prevederile precedente nu prejudiciază dreptul pe care îl au Statele de a promulga legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosirea bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții sau amenzi. »

A. Cu privire la admisibilitate

22. Curtea observă că cererea a fost înaintată la 6 martie 2002, adică la 6 luni de la încheierea procedurii în anulare a contractului de vânzare care a avut loc la 19 aprilie 2001.

23. Curtea reamintește că în temeiul articolului 35 § 1 al Convenției nu poate fi sesizată decât după epuizarea căilor de recurs interne și numai la o întârziere de șase luni de la hotărârea internă definitivă. Deoarece pretinsa încălcare constă într-o situație continuă, termenul de șase luni a început să curgă începând cu data la care această situație continuă a luat sfârșit. (a se vedea *mutatis mutandis*, *Hornsby contra Greciei*, hotărâre din 19 martie 1997, *Registrul hotărârilor și deciziilor* 1997-II, p. 508, § 35 și *Marinakos contra Greciei*(decembrie.) nr. 49282/99, 29 martie 2000).

24. Curtea apreciază că imposibilitatea pretinsă de către reclamant de a se folosi, de mai mulți ani, de dreptul său de proprietate recunoscut printr-o decizie definitivă și irevocabilă se analizează ca situație continuă. Simplul fapt că a încercat –fără succes– să pună capăt prin intermediul acțiunii în justiție, anulării contractului de vânzare încheiat de Stat cu locatarii nu ar schimba această constatare în fapt. Nici în ziua de azi reclamantului nu i s-a restituit bunul disputat și nici nu a primit o indemnizație la valoarea actuală a pieței. Prin urmare întârzierea de șase luni prevăzută în articolul 35 § 1 al Convenției nu a început să se scurgă în speță.

25. Curtea constată, de asemenea, că această plângere are fundament legal în temeiul articolului 35 § 3 din Convenție. Aceasta consideră că nu există nici un motiv pentru care plângerea să nu fie admisibilă.

B. Cu privire la fond

26. Guvernul consideră că hotărârea din 19 aprilie 2001, care a confirmat buna credință a cumpărătorilor, nu a avut nici o incidență asupra dreptului de proprietate al reclamantului care ar fi trebuit să înainteze o acțiune de revendicare contra soților D. Chiar dacă constatarea validității contractului de vânzare constituie o ingerință în dreptul de proprietate al reclamantului, aceasta era prevăzută de lege, conform articolului 948 din codul civil, urmarea un scop legitim, mai exact respectarea dreptului de proprietate a altcuiva. Guvernul consideră că această ingerință era proporțională cu scopul urmărit, în măsura în care, în temeiul articolului 574 din codul de procedură civilă, reclamantul ar fi putut înainta o acțiune contra Statului pentru a cere transformarea obligații de restituire în daune-interese.

27. Guvernul subliniază de asemenea că reclamantul avea posibilitatea de a se adresa autorităților competente pentru a cere o despăgubire în temeiul legii nr. 10/2001. Legea nr. 247/2005 prevede, în cazul în care restituirea imobilului nu este posibilă, un drept la despăgubiri printr-o participare, în calitate de acționari, la un organism de plasare de valori mobiliare « Proprietatea », organizat sub forma unei societăți pe acțiuni, despăgubire echivalentă cu valoarea bunului stabilită prin expertiză. Guvernul consideră că despăgubirea prevăzută de legislația română răspunde exigențelor articolului 1 din Protocolul nr. 1 și întârzierea despăgubirii reclamantului nu dăunează echilibrului intereselor prezente.

28. Reclamantul contestă argumentele Guvernului. Acesta consideră că autoritățile i-au vândut bunul ilegal naționalizat în pofida legislației naționale care interzicea vânzarea acestui tip de bunuri în timp ce acțiunea sa era în curs de judecată. Reclamantul consideră că despăgubirea Guvernului nu reprezintă o reparare efectivă, având în vedere absența oricărei indicații cu privire la întârzierea cu care ar fi putut avea loc.

29. Curtea reamintește că a considerat că vânzarea de către Stat a bunului altcuiva unor terți de bună credință, chiar dacă era anterioară confirmării în justiție în mod definitiv a dreptului de proprietate al altuia, asociată cu absența totală a despăgubirilor, constituia o privare contrară articolului 1 din Protocolul nr. 1 (Străin și alții mai sus citată, , §§ 39, 43 și 59).

30. În plus, în cauza *Păduraru* citată mai sus (§ 112) Curtea a constatat că Statul nu-și respectase obligația pozitivă de a reacționa în timp util și cu coerență în fața chestiunii de interes general care este constituită de restituirea sau vânzarea imobilelor intrate în posesia sa în temeiul decretelor de naționalizare. Ea a considerat de asemenea că incertitudinea generală astfel creată s-a repercutat asupra reclamantului, care s-a văzut în imposibilitatea de a recupera ansamblul bunului său, deși dispunea de o hotărâre definitivă care condamna Statul să i-l restituie.

31. Curtea reamintește că a hotărât deja că, după intrarea în vigoare a legii nr. 10/2001, soarta unei acțiuni în revendicare nu era sigură și că de atunci reclamanții nu trebuiau să urmeze această cale (*Păduraru*, mai sus

citat § 69). De altfel o acțiune având ca temei articolul 574 din codul de procedură civilă nu ar fi determinat restituirea apartamentului în cauză.

32. În speță, Curtea nu vede nici un motiv să se îndepărteze de jurisprudența citată mai sus, situația de fapt fiind sensibil aceeași. Aceasta menționează că vânzarea de către Stat a bunului reclamantului în temeiul legii nr. 112/1995, lege care totuși nu permitea vânzarea bunurilor naționalizate ilegal, împiedică chiar și astăzi pe reclamant să exercite dreptul său de proprietate recunoscut prin hotărârea definitivă și irevocabilă. Nici o despăgubire nu a fost acordată reclamantului. În sfârșit, cu toate că a înaintat o cerere de restituire, în temeiul legii nr. 10/2001, lege completată prin legea 247/2005, reclamantul nu a obținut nici revendicarea bunului disputat, nici despăgubirea la valoarea actuală a pieței.

33. Guvernul susține că ar fi de preferat să obțină acțiuni, la un organism de plasare de valori mobiliare « Proprietatea », la valoarea stabilită prin expertiza bunului. Curtea observă că « Proprietatea » nu funcționează actualmente într-un mod susceptibil de a ajunge la acordarea efectivă a unei indemnizații reclamantului(a se vedea cauzele *Radu* mai sus citată și *Ruxanda Ionescu contra României*, nr. 2608/02, 12 octombrie 2006). În plus nici legea nr. 10/2001, nici legea nr. 247/2005 nu iau în considerare prejudiciul suferit, din cauza absenței prelungite a despăgubirii, de către persoane care nu s-au putut folosi de bunurile restituite în temeiul unei

hotărâri definitive(a se vedea *mutatis mutandis*, *Porteanu* mai sus citat, § 34).

34. Prin urmare, Curtea apreciază că, nereușita aplicării dreptului de proprietate a reclamantului asupra imobilului său vândut de către Stat terților care-l ocupau ca proprietari, asociat cu absența totală a despăgubirii de mai bine de nouă ani, constituia o privare contrară articolului 1 din Protocolul nr. 1.

1. Ca urmare, avem de a face cu o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

36. Conform articolului 41 din Convenție,

« Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor acesteia, și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite să se elimine decât imperfect consecințele acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Despăgubiri

37. Reclamantul cere, cu titlul de prejudiciu material, restituirea apartamentului al cărui proprietar a fost recunoscut prin hotărârea din 20 mai 1997, sau acordarea sumei de 60 000 euro reprezentând valoarea actuală a apartamentului. El mai cere și suma de 100 000 euro cu titlu de

daună morală și neplăceri cauzate de ingerința Statului în dreptul său de proprietate.

38. Referitor la cererea cu titlul de prejudiciu material, Guvernul consideră că valoarea actuală a pieții a bunului disputat este de 39 003 euro și cere un raport de expertiză datat martie 2006. Referitor la cererea cu titlul prejudiciu moral, Guvernul apreciază că prejudiciul pretins ar fi compensat suficient printr-o constatare de încălcare.

39. Curtea reamintește că o hotărâre care constată o încălcare antrenează pentru Statul acuzat obligația juridică, față de Convenție, de a pune capăt încălcării și de a înlătura consecințele acesteia. Dacă dreptul intern nu permite să se înlătore decât imperfect consecințele acestei încălcări, articolul 41 din Convenție conferă Curții puterea de a acorda o reparație părții lezate de actul sau omisiunea legat de care s-a constatat o încălcare a Convenției. În exercițiul acestei puteri, aceasta dispune de o anumită libertate; adjectivul „echitabil” și expresia: ”dacă este posibil” atestă acest lucru.

40. Printre elementele luate în considerare de Curte, când aceasta statuează în materie, figurează daunele materiale, adică pierderile efectiv suportate ca o consecință directă a încălcării repetate , și daunele morale, adică reparația Statului pentru teama, neplăcerile și incertitudinile care rezultă din această încălcare, precum și alte daune nemateriale (a se vedea, printre altele, *Ernestina Zullo contra Italiei*, nr. 64897/01, § 25, 10 noiembrie 2004).

41. În circumstanțele din speță, Curtea apreciază că restituirea apartamentelor nr. 2 al imobilului situat în strada Ion Călin nr. 20 din București, care a făcut obiectul contractului de vânzare din 7 martie 1997, ar plasa reclamantul pe cât posibil într-o situație echivalentă cu aceea în care el s-ar afla dacă cerințele din articolul 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost ignorate.

42. Dacă Statul acuzat nu va proceda la acea restituire într-un termen de trei luni de la data la care prezenta hotărâre va fi devenit definitivă, Curtea decide că Statul acuzat va trebui să plătească interesatului, pentru dauna materială, o sumă corespunzătoare valorii actuale a apartamentului mai sus menționat. Ținând seama de informațiile de care dispune asupra prețurilor de pe piața imobiliară locală și de elementele furnizate de către părți Curtea apreciază valoarea de piață actuală a bunului la 45 000 euro.

43. Curtea consideră că evenimentele în cauză au provocat atingeri grave dreptului reclamantului legate de bunul lui și că acesta nu ar fi suficient compensat prin simpla constatare a încălcării articolului 1 din Protocolul nr. 1. Curtea consideră că suma de 6 000 EURO reprezintă o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit. Acționând de drept, curtea acordă suma la 6 000 euro cu titlu de reparare pentru prejudiciul moral suferit.

B. Cheltuieli și costuri judiciare

44. Reclamantul cere 2 000 EUR cu titlu de cheltuieli și costuri judiciare. El aduce în sprijinul cererii sale două contracte de asistență judiciară

încheiate la 1 respectiv 25 martie 2005 prin care era reprezentat în două proceduri interne, anterioare celor din prezenta cauză.

45. Guvernul afirmă că pretențiile reclamantului sunt excesive, că nu a furnizat alte dovezi justificative în afara celor două documente care se referă la alte proceduri care fac obiectul prezentei cereri.

46. În măsura în care reclamantul nu a furnizat dovezi pertinente în sprijinul cererii sale de rambursare a cheltuielilor de judecată, Curtea nu îi va aloca respectiva sumă. Totuși, curtea recunoaște că reclamantul a efectuat cheltuieli în vederea reparării încălcării Convenției la nivel european. Ținând cont de gradul redus de complexitate al prezentei cauze, Curtea consideră rezonabilă acordarea sumei de 500 euro reprezentând cheltuieli și costuri de judecată, în temeiul articolului 41 al Convenției.

C. Dobânzi moratorii

2. Curtea consideră adecvat să bazeze nivelul dobânzilor moratorii pe nivelul de dobândă al facilității de împrumut marginal al Băncii centrale europene, majorat cu trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;

2. *Hotărăște* că a existat o încălcare a articolul 1 din Protocolul nr. 1 ;

3. *Hotărăște*

- a) că Statul acuzat trebuie să restituie reclamantului apartamentul nr. 3 2 situat în București str. Ion Călin 20, în termen de trei luni începând de la data la care hotărârea va fi devenit definitivă conform articolului 44 § 2 din Convenție; ca în cazul nerestituirii, Statul acuzat trebuie să achite reclamantului, în același termen de trei luni, 45 000 EUR (patruzeci și cinci de mii de euro);
- b) că Statul acuzat trebuie să achite reclamantului, în același termen de trei luni, 6 000 EURO (sase mii de euro) pentru prejudiciul moral și 500 EURO (cinci sute de euro) pentru cheltuieli și costuri de judecată;
- c) că sumele în cauză urmează a fi convertite în moneda Statului acuzat la rata de schimb aplicabilă la data plății;
- d) că începând cu data de expirare a termenului menționat și până la achitare, aceste sume vor fi majorate cu o dobândă simplă cu o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii centrale europene aplicabilă în timpul acestei perioade, mărită cu trei procente.
4. *Respinge* cererea de satisfacție echitabilă pentru celelalte.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 31 mai 2007, cu aplicarea articolului 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Santiago QUESADA

Grefier

Boštjan M. ZUPANČIČ

Președinte